



DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SOSYAL VE KÜLTÜREL İÇERİKLİ DİN HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI



MİLLÎ MÜCADELE'NİN MÂNEVÎ LİDERİ:

Mehmet Âkif Ersoy

İZ BIRAKAN HAYATLAR-4

MANEVİ DANIŞMANLIK SUNUMLARI





Eserleri ve fikirleriyle Türk edebiyatında önemli yere sahip bir yazar

Türk milletinin karanlık günlerine şahit olmuş bir aydın

İstiklâl ve istikbal şairi

Fikir insanı ve mütercim

(1873-1936)



Şahsiyetinin Oluşumunda Babasının Rolü Büyüktü

Fâtih Medresesi müderrislerinden olan babası Mehmed Tâhir Efendi, Âkif'in küçük yaşlardan itibaren özellikle fıkıh ve inanç alanlarında bilgi sahibi olmasında etkili oldu.

6 Yaşındayken ona Arapça öğretmeye başladı.

Safahat'ta babasını şöyle tanıtmıştı:

"Hem babam hem hocamdır, ne biliyorsam kendisinden öğrendim!"



15 Yaşındayken Babasını Kaybetti Mehmet Âkif

Babasının vefatı onu okul değişikliği yapmaya sevk etti.
Okulu bitirir bitirmez meslek sahibi olabilme düşüncesiyle
Mülkiye Baytar Mektebi'ne girdi.

Öğrencilik yıllarında evleri yandı.

Pek çok zorluklar yaşamasına rağmen 1893 yılında okulunu birincilikle bitirdi.

Mezuniyetinin ardından vakit kaybetmeden memuriyet hayatına başladı.



Şehrin Sınırlarını Aşan Hizmetleri Vardı

Görev yeri İstanbul'du ama Anadolu ve Rumeli'nin çeşitli bölgelerine giderek bulaşıcı hayvan hastalıklarıyla ilgili çalışmalar yaptı.

Asıl mesleği veterinerliğin yanı sıra kurucusu olduğu **Sırât-ı Müstakîm Dergisi'nin** başyazarlığını üstlendi.

Hemen hemen bütün şiir ve yazıları,
1908 yılında yayın hayatına başlayan bu dergide yayımlandı.

Dönemin aydınları arasında Arapça'yı en iyi bilenlerden biri olan Âkif,
bir taraftan da Arap edebiyatı ve tercüme usulü dersleri verdi.



Halkı Aydınlatmak İçin Çalışmalar Yaptı

Millî Mücadele'nin teşkilâtlanmasında önemli rol alan ***Müdâfaa-i Milliyye Cemiyeti***'ne bağlı bir heyete katıldı.

1912-1913 Balkan savaşları sonunda halk ümitsizlik içindeyken herkese ümit aşılamaya gayret etti.

Fatih, Beyazıt ve Süleymaniye kürsülerinden halkı birlikten ayrılmamaya ve orduya yardım etmeye davet etti.



Millî Mücadeleye Destek Olmak Amacıyla Anadolu'ya Gitti

I. Dünya Savaşı sonrasında yurdun işgal edilmeye başlaması üzerine Millî Mücadele hareketine fiilen katılmaya karar verdi.

1920 Şubatında Balıkesir'e gitti.

Yaptığı konuşmalar ve Zağanos Paşa Camii'nde verdiği vaazla halkı birliğe davet ve düşmana karşı direnmeye teşvik etti.

Mesleğini bırakıp İstanbul'dan Balıkesir'e, oradan da Ankara'ya gitmeye karar vermesi onun vatanseverliğinin açık bir göstergesiydi.



Halkı Bilinçlendirmek Adına Şehir Şehir, Köy Köy Dolaştı

Bazı milletvekilleriyle beraber Eskişehir, Burdur, Sandıklı, Dinar, Afyon, Antalya, Konya, Kastamonu gibi şehirlere gitti.

Cephe cephe dolaşarak askerlere ve halka hitap etti.

Millî Mücadele'ye güç katan konuşmalar yaptı.

İşgalcilerin karşısında iman ve silah gücüyle durmaya teşvik etti.



Âkif, Kùrsùlerden de Direniş Ruhunu Canlandırıyor

Meclis kararıyla gittiği Kastamonu **Nasrullah Camii'nde** verdiği vaaz milli direniş bilincinin uyanmasında etkili rol oynadı.

Yazdığı Őiirler ve verdiği vaazlar,
1921 Şubatında ismi **Sebîlürreşâd** olarak deđiŐen dergisinde yayımlanmaya devam etti.

BroŐür haline getirilen vaazları
Anadolu'nun her tarafına ve cephelere dağıtıldı.



Millî Mücadele Gücünü Canlı Tutacak Bir Marş Arayışı Vardı

1920 Yılında son aylarında milli marş belirlemek için yarışma düzenlendi.

Mehmet Âkif, belirlenen para ödülü sebebiyle yarışmaya katılmadı.

Yarışmaya katılan 724 şiir arasında nitelikli bir manzume bulunamayınca

Âkif'ten ısrarla bir millî marş yazması istendi.

Belirlenen mükâfatı almamak şartıyla şiirini yazdı.



Âkif'in Şiiri Mecliste Dakikalarca Alkışlandı

Dönemin milletvekillerinden Hamdullah Suphi, onun yazdığı güftenin tamamını mecliste okudu.

Her kıtanın ardından coşkulu alkışlar yükseldi.

12 Mart 1921 tarihinde mecliste tekrar okunan şiir, yapılan oylama sonucunda **"İstiklâl Marşı"** olarak kabul edildi.

Marş, resmî hüviyet kazandıktan sonra Hamdullah Suphi tarafından bir defa daha okundu ve bütün mebuslarca ayakta alkışlandı.



Âkif'in Şiiri Artık Milletın Marşı/İstiklâl Marşı Olmuştı

Mehmet Âkif hastalandığında, yakın arkadaşı Mithat Cemal Kuntay bu şiiri niçin Safahat'a koymadığını sorunca ona şu cevabı verdi:

"O benim değil, memleketimindir."



***Millî Vazifeleri Tereddütsüz Kabul Etmesi
Onun Vatana Bağlılığının Göstergesiydi***

Mehmet Âkif vatan toprağına, diline, bayrağıa, milletine,
sanatına son derece bağılı bir insandı.

Hayatı boyunca milleti için fedakârlıktan kaçınmadı.

Türk milletinin yaşadığı felaketlere tanık olan Milli Şairimiz,
her zaman toplumun dertleriyle hemhal oldu.



Kırgın Şair Mısır'a Gitti

Ülkenin kurtuluşu için vatan coğrafyasını karış karış gezen, istiklal davasını milletvekilliği döneminde de onurlu bir şekilde yürüten kahraman şairimiz, hak ettiği vefayı göremedi.

Emekli maaşı dahi verilmedi.

Ekim 1923'te Mısır'dan kendisine gelen daveti kabulünde, Millî Mücadele'den sonra yaşadığı hayal kırıklıkları ve geçim sıkıntısı etkili oldu.



Mısır Yıllarında Meal Çalışmasıyla Meşgul Oldu

Diyamet İşleri Reisliği,
Kur'ân-ı Kerîm'in tefsiri için Elmalılı Muhammed Hamdi'ye,
tercümesi için de Mehmet Âkif'e teklifte bulundu.

Âkif, yapılacak çalışmanın dinî ve ilmî sorumluluğunu düşündüğü için uzun bir tereddüt yaşadı. Şartlı olarak bu teklifi kabul etti:

- Tercüme yerine meâl denilmesi
- Elmalılı M. Hamdi'nin hazırlayacağı tefsirle birlikte basılması

Ancak... Ezanın Türkçe okutulduğu o yıllarda namazların da Kur'an'ın Türkçe tercümesiyle kıldırılacağı endişesiyle çalışmasını teslim etmedi.



Memleket Hasreti ve Yaşadığı Zorluklar Çalışmalarına Engel Olmadı

Kahire Üniversitesi'nde Türk dili ve edebiyatı derslerine girdi.

Şehirdeki Türk talebelere eğitim verdi.

Mısırlı ilim ve fikir adamlarıyla dostluklar kurdu.

Safahat'ın yedinci ve son kitabı olan ***Gölgeler***'i Kahire'de bastırdı.

Bu eser, son yıllarında yaşadığı vatan hasreti, yalnızlık ve hastalık gibi nedenlerle diğer eserlerine göre daha duygu yüklüydü.



On Yılda Fazla Süren Mısır Dönemi Zorluklarla Doluydu

Memleket hasreti

Geçim sıkıntısı

Eşinin rahatsızlanması

Çocuklarını arzu ettiği gibi yetiştirememesi

İslâm âleminde yaşanan sıkıntılar

gibi sebeplerle hayatının bu dönemi ıstıraplar içinde geçti.



Hastalığının Ağırlaşması Üzerine 17 Haziran 1936'da İstanbul'a Döndü

1935'te rahatsızlanan Mehmet Âkif, bir dostuna karaciğerinin kötüleştiğinden bahsetmiş, hastalığı ağırlaştığında Hz. Peygambere bağlılığını gösteren şu sözler dilinden dökülmüştü:

"Ne mutlu bana Peygamberimin yaşında öleceğim."

İstanbul'da vefat edeceğine seviniyordu:

"Mısır'da öleceğim diye ne kadar korkmuştum!"



İstiklal Marşı Eşliğinde Defnedildi

İstiklâl Marşı Şairimiz, 27 Aralık 1936 tarihinde vefat etti.
Resmî şahıs ve makamların ilgi göstermediği cenazesi,
Beyazıt Camii'nden, üniversite gençliğinin ve halkın katıldığı
büyük bir cemaatle Edirnekapı Mezarlığı'na getirildi.
Dostu Babanzâde Ahmed Naim'in kabrinin yanında toprağa verildi.

Defin esnasında okunan Kur'an-ı Kerim ve ilahilerden sonra
hep bir ağızdan İstiklal Marşı okundu.

Böylece kendi eseri ile defnedilen bir şair olarak tarihe geçti.



Mehmet Âkif Azmi ve Karakteriyle Örnek Bir İnsandı

Sekiz on yaşlarındayken başladığı ve zaman zaman ara verdiği hafızlığı kendi kendine çalışarak tamamladı.

Öğrencilik yıllarında sporla ilgilendi. Özellikle güreşle meşgul oldu.

Doğu ve Batı mûsikisine ciddi derecede ilgi duydu, ney üfledi.

Yürüyüş, yüzme, gülle atma gibi sporlara meraklıydı.

Zeki, hoşsohbet, şakalaşmayı ve nükte yapmayı seven bir insandı.



Doğu ve Batı Edebiyatlarına Dair Zengin Bir Birikimi Vardı

Arapça, Farsça ve Fransızca biliyordu.

Berlin'de ve Lübnan'da bulundu.

Mısır ve Medine'ye iki aylık bir seyahate çıktı.

Medine ziyaretinin kalbinde uyandırdığı duygularla

“Necid Çöllerinden Medine'ye” isimli manzumesini kaleme aldı.

Bu eseri, Cenab Şahabeddin ve Süleyman Nazif gibi edebiyatçılar

bir şaheser olarak nitelemişti.



Haksızlıklara Tahammül Edemezdi

Görev yerindeki müdürün haksız yere vazifesinden alınması üzerine memuriyetten istifa etti.

Doğruluktan hayatı boyunca vazgeçmeyen Âkif,
inanmadığı hiçbir fikre katılmadı.

***“Budur cihanda benim en beğendiğim meslek
Sözüm odun gibi olsun, hakikat olsun tek!”***



Dođru Bildiđini Söylemekten Çekinmezdi

Kendi aleyhine olsa da doğruluktan asla ayrılmadı.

Yazdıklarıyla yaşadıkları arasında tam bir uyum vardı.

Sebilürreşâd Dergisi'nde yayımlanan şu cümlesi hassasiyetinin kanıtıydı:

“Ey cemaat-i Müslimin!

insan için kendi aleyhine bile çıksa hakkı-hakikati söylemek lazımdır.”



Dostları Arasında, Verdiği Sözleri Tutmasıyla Tanınırdı

Baytar Mektebinde okurken bir arkadaşı ile birbirlerine söz vermişlerdi. Birinin önce ölmesi halinde diğeri onun çocuklarının bakımını üstlenecekti.

Yirmi yıl sonra vefat eden arkadaşına verdiği sözü tutmuş, çocuklarını evine almıştı. Onları kendi çocuklarından ayırmamıştı.

Geçim sıkıntısı içindeyken bile sözüne sadık kalmış, kendi evlatlarıyla birlikte arkadaşının çocuklarını da okutup yetiştirmişti.



Verdiği Sözü Mutlaka Yerine Getirirdi

Arkadaşı Mithat Cemal'in evine gideceğine söz verdiği gün yoğun kar yağışından dolayı ulaşım tamamen durdurulmuştu.

Âkif yoğun kar ve tipiye rağmen, Çapa'da oturan dostunun evine Beşiktaş'tan yürüyerek gitti.

Dostu, büyük şairi bıyığının yarısı donmuş halde kapıda gördüğünde böyle bir havada yürüyerek gelmesine hayret ettiğini belirtince, Âkif' dostuna şu cevabı verdi:

**“Gelmem için kar, tipi kâfi değil, vefat etmem lâzımdı.
Çünkü geleceğim diye söz vermiştim.”**



Yakın Dostu Mithat Cemal Kuntay'ın Kaleminden Mehmet Âkif

"İlk tanıdığım zaman ona inanmadım. Bir insan bu kadar temiz olamazdı. Fena aktör, melek rolünü oynamaktan bir gün yorulacaktı.

Tabii olmayan bir faziletten yorulan yüzünü bir gün görecektim.

Fakat 35 sene o gün gelmedi."

"Kendisini nasıl kahraman sanmıyordu?"

"Kendisinin sizden başka olduğunu nasıl görmüyordu?"



“Ailenizi, sırrınızı, mukaddesatınızı ona emanet edebilirdiniz.”

“Hiçbir kapı, altından geçerken onu eğilmeye mecbur edemedi.”

“Yüzüne karşı beğenilmekten hoşlanmazdı.” “Cimriliğe ve kibre düşmandı...”

“Tekirdağ kadar, memleketin karpuz kabukları da onun gözünde vatandı.”

“Birinin gözyaşı, aktığı yüzde kuruduktan yıllarca sonra

Âkif'in kirpiklerinde terü taze dururdu.”



***Duygu Dünyasını Eserlerine Yansıtan Âkif,
Safahat'ta İdeal Bir Genç Portresi Çizdi***

Milletin geleceği olan gençlerin şuurlu yetişmesini istiyordu.

En geniş hacimli eseri olan Safahat'ta sözünü ettiği "**Âsım**" bu hayalinin eseri idi.

Yedi bölümden oluşan Safahat'ın altıncı bölümüne Âsım ismini vermişti.

Eserde bahsi geçen genç, imkânsızlıklar ve kötü şartlar içinde mücadele ve ümit etmenin en güzel örneğiydi.



Milletin Geleceğini Gayretli, Şuurlu Bir Gençlikte Gördü

***“Bekâyı hak tanıyan, sa’yi bir vazife bilir;
Çalış, çalış ki bekâ, sa’y olursa hak edilir.”***

***“Ecdâdını, zannetme, asırlarca uyurdu;
Nereden bulacaktın o zaman eldeki yurdu?”***

Onun dizelerinde tasvir ettiği genç

- ➔ Üretkendir,
- ➔ Rızkını alın teriyle elde eder,
- ➔ Ailesine ve ülkesine bağlıdır,
- ➔ Değerlerine sahip çıkar.

*"Âsım'ın nesli diyordum ya... nesilmiş gerek:
İşte iğnetmedi nâmûsunu, iğnetmeyecek."*

Saygıyla ve rahmetle anıyoruz...

Teřekkür Ederiz...